

MUZEJI I SPORT – BRŽE, VIŠE, JAČE. CITIUS, ALTIUS, FORTIUS.

ZAVIČAJNI MUZEJ KONAVALA

BEROJE 49, ČILIP

16:00

KREATIVNA RADIONICA ZA DJECU – IZRADA BOČA OD KAŠIRANOG PAPIRA

VODITELJICA: ANITA ARBULIĆ

17:00

PREDAVANJE O BOČANJU U KONAVLIMA

PREDAVAČ: LUKO HENDIĆ – ČLAN IZVRŠNOG ODBORA HBS

KUĆA BUKOVAC

BUKOVČEVA 5, CAVTAT

18:00

DJEČJA RADIONICA – OŽIVLJAVANJE TRADICIONALNIH DRUŠTVENIH IGARA U CAVTATU

VODITELJICA: PETRA KRALJ FOX

19:00

JAVNI RAZGOVOR:

„PRIČA O VATERPOLSKOM CAVTATU I CAVTATSKOM VATERPOLU“

VODITELJ: VINKO ROŽIĆ

SUDIONICI: PERO KUŠELI, GORAN SUKNO, JAKŠA BOŠKOVIĆ, PAVO PULIĆ, MATIJANA STANIČIĆ, MIHO BOŠKOVIĆ, PERO JOVICA

**ODJEL ZA ARHEOLOGIJU I
SPOMENIČKU BAŠTINU**

PODVOR 16, FRANJEVAČKI SAMOSTAN SV. VLAHA U
PRIDVORJU

20:00

DJEČJA RADIONICA – MALI SPELEOLOZI

20:30

TRAGOM SPELEOLOŠKIH ISTRAŽIVANJA U KONAVLIMA

VODITELJICA: JELENA BEŽELJ

SUDIONICI: ANITA TROJANOVIĆ (SO ŽELJEZNIČAR),

ŽELJKA JANJANIĆ (HPD SNJEŽNICA),

VLAHO KOPRIVIČA (HPD SNJEŽNICA),

ALBERT GREGOV (HPD SNJEŽNICA)

Pet krugova Vinko Rožić

Uvodno izlaganje u sklopu programa **Priča o vaterpolskom Cavtatu i cavtatskom vaterpolu**

Noć muzeja u Kući Bukovac
26. siječnja 2018.

Ovo sažeto uvodno izlaganje nazvao bih „Pet krugova“, nakon kojega, i po razgovoru s našim gostima, ću vas upitati pitanje. Doista me zanima čuti upravo vaš odgovor.

Ne će ovdje biti riječ o Musashijevoj samurajskoj filozofiji i mačevalačkoj tehnici iz 17 stoljeća, nego, naravno, o olimpijskim prstenovima odnosno krugovima, premda, pravo budi rečeno, Musashi kao i puno prije njega Aristotel, a i, složiti ćete se, velika većina današnjih trenera, naglašava kako je iskustveno znanje najcjenjenije, odnosno kako se potrebno znanje ponajbolje usvaja kroz redoviti i ciljani trening.

No, doći ćemo još do treninga, poglavito u razgovoru s našim cijenjenim gostima, a sada se nakratko vratimo olimpijskim prstenovima – krugovima, koji svaki predstavlja po jedan kontinent iz kojeg natjecatelji dolaze, dok su im boje te od kojih se može dobiti boje bilo kojeg natjecateljskog državnog barjaka.

Svijet je velik, ali svijet je i mali. Pet kontinenata i barjaci svih država stanu u jedan maleni simbol.

Kao i sâm svijet, povezani su ovi krugovi. I svaki može biti samostojan u značenju. Za našu svrhu dopustite mi malo se poigrati prikazima određenih povijesnih činjenica.

Dakle, u prvome od pet velikih krugova, kao svojevrsnih cjelina o kojima ću vam večeras reći, nalazi se pet olimpijskih krugova, a tu bi, sasvim smisleno, smatram, u prvi mogli smjestiti tvorca ovog simbola — francuskog pedagoga, povjesničara i športskog entuzijasta, glavnog pokretača pokreta olimpizma i, argumentativno, utemeljitelja modernih olimpijskih igara baruna Pierra (Pera, imenjaka naša ovdje dva Pera) od Coubertina, a u preostale njegove svojevrsne mentore i prednike. Dakle, u drugi, smjestimo starog engleskog liječnika Williama Pennyja Brookesa, koji je, prema barem jednom predsjedniku Olimpijskog odbora (Samaranch, 1994.) stvarni utemeljitelj modernih olimpijskih igara; u treći grčkog filantropista Evangelisa Zappasa, kojega određeni ljudi također smatraju stvarnim utemeljiteljem modernih olimpijskih igara pošto je sponzorirao odnosno omogućio održavanje svojevrsnih olimpijskih igara u četiri navrata (1859., 1870., 1875. i 1888.), sve prije formiranja Olimpijskog odbora pod čijom nadležnošću se održavaju Olimpijske igre od atenskih iz 1896. do danas.

U prvi od preostala dva kruga, odnosno u četvrti, valjalo bi staviti francuskog dominikanca Henrija Didona, koji je izmislio frazu *Citius, altius, fortius* (Brže, više, jače) tri godine prije nego ju je de Coubertin 1894. predložio za službeni geslo Međunarodnom olimpijskom odboru, te u posljednji, peti - ne pensilvanijskog anglikanskog biskupa Talbota, koji, doduše doista jest rekao nešto slično u svojoj propovijedi i kojemu zbog toga de Coubertin pridaje smisaono autorstvo frazemu „nije važno pobijediti, nego je važno sudjelovati“, nego njezina stvarnog tvorca, rimskog

književnika Ovidija (Publija Ovidija Nazona), koji je u svojim *Metamorfozama* (*Preobražajima*) napisao „*Nec tam turpe fuit vinci quam contendisse decorum est*“, ilivamga „*Nije bilo toliko sramotno izgubiti koliko je bilo časno boriti se*“.

Svijet je velik i svijet je mali.

Cavtat je mali i Cavtat je velik. I kao i u svijetu — to poglavito kad je riječ o kulturi i športu, kao dijelu kulture — sve je u Cavtatu na neki način isprepletено, povezano.

Tako, slijedeći već započeti motiv krugova, a mimo mikrokulturoloških asocijacija i onih vezanih za porijeklo — rodnu grudu, i dva najznamenitija Cavtačana Vlaha Bukovca i Balda Bogišića, i to na najmanje dva načina, je moguće staviti u krug s cavtatskim vaterpolom.

Nazovimo ovaj, nakon olimpijskoga drugi krug, „Krug svjetla“.

Povjesničari umjetnosti će vam podrobnije moći izlagati o Bukovčevu životu i slikarstvu, no dopustite mi se ipak malo poigrati. Bukovac je, kako je poznato, u svojoj autobiografiji napisao da je „svjetlost najveća istina i ljepota, jer bez nje bismo svi bili rođeni slijepci“.

U nejakom osvjetljenom pariškome *tinelu*, što mu vjerojatno nije bilo sasvim po volji, otpočeo je Bukovac jednom slikati portret našega Balda Bogišića. Baldo se stalno nešto bunio. Pa mu nije prikaz nosa po volji, pa mu prikaz čela odudara od njegova . . ., na što mu je Bukovac odvratio kako on „izrađuje njegov portret, a ne nekog lica iz fantazije, i ako mu tako ne paše da će se posla okaniti“.

„No, no, nemoj se ljutiti“, rekao je na to Baldo, „ja ću ti učiniti po volji, ali pazi, duše ti, da ne izgledam kao majmun!“

U ovome razgovoru, primjetit ćete, sadržana je doza poznatog tradicionalnog cavtatskog smisla za humor — sjeme činjenja škeraca, ne s nekom osobitom svrhom i ciljem, nego upravo zato što smisla čine sami po sebi.

Da zatvorimo ovaj drugi krug, „Krug svjetla“: negdje oko trećega *kvarta* 20. stoljeća, Bukovčevoj mudrosti nasuprot, vaterpolisti VK Cavtat *barama* su dali prednost pred svjetlom. „Koristeći prednost sitnih sati, starim uličnim lampionima nadahnuli su novi, ‘morski život’ – lampioni su, naime, postali dio vaterpolskih vrata (*bara*).“ (V. Rožić, *Pozlaćen zrakom sunca*, str. 119.)

Rabimo li navedena dva velika gospara za primjer i nadalje, evo vam još jednog kruga. Nazovimo ovaj treći: „Krug pogodnog mjesta“.

Na svojim proputovanjima Bukovac je iznalazio mnoga pogodna mjesta za motrište tematskog prikaza. Primjer je pogled sa sustjepanske obale na Cavtat, na Rat, rezultat kojega, uz prigodan Bukovčev citat, možete vidjeti trajno izložen u našoj Gospi od Cavtata. A kip Balda kako sjedi, inače rad mladoga korčulanskog kipara Pallavicinija, kojega je upravo Bukovac izabrao za autora, prvotno je bio izložen ispred Baldove kuće, da bi ga se potom, na umanjenom, odnosno sniženom postolju, smjestilo onkraj današnjeg vaterpolskog igrališta. Samo igralište, „plivalo“ je poput Bukovčevih motrišnih točaka i mijenjalo opseg poput Bogišićeva spomenika na barem tri različite lokacije u Cavtatu, s obje strane vale, uz još i albatroški bazen, da bi se konačno smjestilo na današnje. Uvijek ga se, dakako, jednostavno nazivalo „Vaterpolo“.

Sve je na neki način povezano. Eto, ako hoćete, poigrajmo se dalje i smjestimo i de Cubertina na stanovit način u ovaj krug. Relativno govoreći, u de Cubertinovu susjedstvu, u Parizu, 2009. godine je postavljena na kući u kojoj je Bogišić živio od 1876. do 1907. spomen-ploča (rad kona-

voskog klesara Mihovila Šuljka), ovome do danas najznamenitijemu cavtatskome sinu.

Zamislimo sada dva koncentrična kruga, manji unutar većega. U većemu možemo smjestiti povijesno-mikrokulturološki milje iz kojega se i mogao izroditi cavtatski vaterpolski talent, u manjemu sâm vaterpolo kojega je u Cavtatu, upravo zbog njegove gotovo stoljetne tradicije i niza istaknutih postignuća njegovih sinova, ponajbolje i najpravičnije razmatrati u svjetlu jedin-stvenoga, cavtatskog vaterpola.

Kako spomenuh na početku, sve je u Cavtatu na neki način povezano.

Evo vam još jedan primjer — četvrti krug povezanosti, prije nego za peti krug ove svojevrsne kulturološke tribine aktivnije uključimo i naše cijenjene goste.

U četvrti, dakle, krug povezanosti kulture i športa smjestimo još jednog velikog sina Cavtata, kulturnjaka, dobrog vaterpolistu i plivača i još boljeg pjevača, dakako – Tina Pattieru. Tino, mladi debitant Osječke opere, svojim je baritonalno obojenim tenorom uspio sasvim osvojiti Dresden 1920-ih, i u Cavtat donijeti prvu pravu vaterpolsku loptu.

A ta lopta, u ovome našem četvrtome krugu povezala je prvobitne mladce cavtatske i njihove podržavatelje starije u športsko-rekreacijska natjecanja slijedom splitskih i dubrovačkih plaških republika, potom u ciljane treninge i sudjelovanje u poluslužbenim manje-više lokalnim natjecanjima, pa od 29. lipnja 1972., kada je u tadanjem ljetnom kinu Cavtat u 18 sati započela osnivačka skupština Vaterpolskog kluba Cavtat, u mnoge, sada već službene, podvige i uspjehe, nebrojene pobjede do danas.

Ipak, podsjetimo se, nije toliko važno pobijediti, koliko je važno sudjelovati. Za peti krug – krug cavtatske kulturno-športske tradicije, okrenuti ćemo se sada našim cijenjenim gostima, koje sasvim vjerojatno dobro poznajete. Jer, u Cavtatu je sve na neki način povezano. Počet ćemo s gospodarom Kušeljem, de Cubertinovim imenjacom Perom koji je kao trener osvojio prvi službeni naslov *fair-playa* sa svojom cavtatskom momčadi. . .

.....

Usljedio je razgovor o povijesti, sadašnjosti i budućnosti cavtatskog vaterpola s naglaskom na suodnos športa i kulture, u kojem su sudjelovali: prof. Petar Kušelj – Pero, prof. Jakša Bošković, Goran Sukno, prof. Miho Bošković, Pero Jovica i Pavo Pulić. (Matijana Staničić nije mogla prisustvovati zbog neodgovornih obveza).

.....

Na kraju, prije nego vas upitam pitanje koje spomenuh na početku ovovečernjeg izlaganja, dopustite mi za ovo predivno športsko-kulturno druženje zahvaliti: Muzejima i galerijama Kona-vala na čelu s ravnateljicom Antonijom Rusković Radonić, poglavito kući Bukovac i njezinim djelatnicama — kustosicama Luciji Vuković i Heleni Puhari te Petri Kralj Fox, vaterpolskom klubu Cavtat za opći doprinos, mojim kolegama u udruzi Cavtatov portal, našim večerašnjim gostima i vama, dragi posjetitelji, za vaše vrijeme i aktivan odaziv.

Slazete li se da smo u večerašnjem sudjelovanju zapravo svi pobjednici?